

Klima og Miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Vår ref.: 2021/102

Deres ref.: 21/250

Dato: 20.05.2021

Hørings svar: Endringer i naturmangfoldlovens § 60 m.m.

Denne høringen *Høring – endringer i naturmangfoldlovens §60 og forslag til ny forskrift om kontroll med utnytting i Norge av genetisk materiale med opprinnelse i andre land og tradisjonell kunnskap knyttet til utnytting av slikt materiale, og endringer i enkelte andre forskrifter* ble sendt ut av Klima- og Miljødepartementet (KLD) 22. mars med frist 10. mai. Etter forespørsel har Bioteknologirådet fått utsatt frist for å gi sitt høringsfristen til 27. mai. Bioteknologirådet behandlet hørings svaret på rådsmøtet 20. mai 2021.

Om høringen

Høringen har til hensikt å sørge for at norsk rett i større grad etterlever innholdet i Nagoyaprotokollen av 29. oktober 2010. Dette er en protokoll som ligger under FNs biomangfoldskonvensjon fra 22. mai 1992. Nagoyaprotokollen utdyper de generelle reglene i biomangfoldskonvensjonens paragraf om tilgang til genetiske ressurser. Protokollens formål er å sikre at fordeler ved utnyttelse av genetiske ressurser skjer på en rettferdig måte. Den regulerer tilgangen til biologiske ressurser og fordelingen av gevinster knyttet til utnyttelsen av slike ressurser. En type ressurs protokollen regulerer er genetisk materiale og tradisjonell kunnskap knyttet til bruken av slik materiale. Det er disse ressursene som er relevante i den aktuelle høringen, og mer spesifikt utnytting av ressurser med opprinnelse i andre land.

Protokollen krever at goder som oppstår ved utnytting skal fordeles rettferdig med lokalsamfunnet eller urbefolkningen. Protokollen angir flere tiltak som skal sikre at målene i protokollen blir etterlevd i praksis. Artikkel 16 og 17 i Nagoyaprotokollen pålegger partslandene å føre kontroll med utnytting av genetisk materiale og tradisjonell kunnskap knyttet til slikt materiale med opprinnelse i andre land. Formålet med dette høringsnotatet er å bedre Norges oppfyllelse av denne kontrollen. For å gjøre det fremmer departementet flere forslag til nye kontrollmekanismer.

Departementets forslag

Høringen inneholder fire endringer i naturmangfoldsloven (NML) § 60 annet og tredje ledd:

- 1) utvide § 60 til også å omfatte opplysninger om gjensidig avtalte vilkår ved utnytting,
- 2) utvide opplysningskravene til også å gjelde for utnytting i Norge,
- 3) en hjemmel til å stille krav om at det skal foreligge supplerende og mer detaljerte opplysninger for både genetisk materiale og tradisjonell kunnskap i forskrift,
- 4) en hjemmel for å utpeke en myndighet som skal motta erklæringer om oppfyllelse av opplysningskravene fra utnytttere i Norge i forskrift,

I tillegg foreslås det en ny forskrift under naturmangfoldsloven: «Forskrift om kontroll med utnytting i Norge av genetisk materiale i andre land og tradisjonell kunnskap knyttet til utnytting av slikt materiale». Forskriften skal regulere kontroll med utnytting i forsknings- og næringsøyemed. Denne kontrollen er foreslått lagt til Miljødirektoratet i form av noen sjekkpunkter, hvilket er 1) at det foreligger et internasjonalt anerkjent overenstemmelsessertifikat og 2) opplysninger om gjensidig avtalte vilkår. Dersom dette ikke foreligger, skal det foreligge spesifiserte opplysninger etter forskriftens § 2 b i erklæring om utnytting som skal erstatte overenstemmelsessertifikatet.

Det er to grupper av utnytttere som kvalifiserer for kontroll; a) mottakere av forskningsmidler for utnytting i Norge og b) andre utnytttere som ikke har mottatt forskningsmidler, men har ferdig utviklet et produkt ved utnytting i Norge. Disse gruppene skal avgi en erklæring til Miljødirektoratet om oppfyllelse av kravene i § 2. Ved forskningsprosjekter skal erklæringen avgis når første utbetaling av forskningsmidler og alt genetisk materiale m.m. er mottatt, eller senest ved tidspunkt for avslutning av prosjektet. For gruppe b) skal erklæringen avgis ved søknad om markedsføringstillatelse for et produkt utviklet ved utnytting i Norge.

Miljødirektoratet skal videreformidle opplysningene til den internasjonale informasjonsutvekslingsmekanismen etter Nagoyaprotokollen, såfremt det ikke bryter eventuell taushetsplikt.

De enkelte andre forskriftene det er foreslått endringer i er patentforskriften og planteforedlerforskriften. Opplysningene skal videreformidles fra Patentstyret og Plantesortsnemnda til Miljødirektoratet «når søknadene blir allment tilgjengelige» (Høringsnotatet, s. 5). Miljødirektoratet har ansvar for formidling til berørte partsland og den internasjonale informasjonsutvekslingsmekanismen etter Nagoyaprotokollen artikkel 17. Endringene i disse to forskriftene er utarbeidet i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet.

Tidligere uttalelser fra Bioteknologirådet

Tidligere har Bioteknologirådet hatt tre tilstøtende uttalelser. I 2013 ga rådet sin tilslutning til departementets forslag til lovendring for å sikre større etterlevelse av Nagoyaprotokollen.¹ Den gang dreide lovendringene seg om å ratifisere bestemmelsene om tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale. I 2013 uttalte rådet seg også om bioprospekteringsforskriften.² Den gang mente

¹ Bioteknologirådet 2013: Høringssvar – Lov om endring av naturmangfoldloven om tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale

² Bioteknologirådet 2013: Høring – Forskrift om uttak og utnytting av genetisk materiale (bioprospekteringsforskriften)

rådet at forskriften fremstod som halvferdig og anbefalte regjeringen om å ikke sette den ut i livet. Bioteknologirådet uttalte seg på nytt om bioprospekteringsforskriften i 2017.³

Bioteknologirådets kommentarer til høringen

Bioteknologirådet støtter intensjonen til høringen – å sørge for større etterlevelse av Nagoyaprotokollen i norsk lov.

Nagoyaprotokollen er en viktig internasjonal avtale som sikrer likeverdig bruk av genetiske ressurser og tradisjonell kunnskap. Den skal vekte interessene knyttet til innovasjon av potensielt viktige produkter opp mot interessene til den lokale befolkningen og miljøet hvor materialet eller kunnskapen har sin opprinnelse. På denne måten skal godene fordeles på en rettferdig måte. Samtidig, dersom reguleringen blir for omfattende og utydelig, kan det lede til at innovasjonsløp blir hindret eller stoppet uten at det foreligger saklig grunn. Det kan føre til at hverken brukeren eller tilbyderer vil kunne høste godene. Et omfattende og utydelig regelverk kan også være utfordrende å håndheve.

Med vennlig hilsen

Ole Frithjof Norheim
leder

Petter Frost
direktør

Saksbehandler: seniorrådgiver Håvard Øritsland Eggestøl

³ Bioteknologirådet 2017: Forskrift om uttak og utnytting av genetisk materiale (bioprospekteringsforskriften) – Høring